

CHET TILI NI O'QITISHDA INTERNET RESURSLARINING SAMARALI RO'LI

Abduhakimova Madina Kamolovna

SamDCHTI o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqola chet tilini o'qitishda internet resurslarining ahamiyati va roli haqida so'z yuritadi. Xususan, internetning ta'lim jarayonidagi o'rni va imkoniyatlari, zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning afzalliklari tahlil qilinadi. Maqolada internet resurslari yordamida chet tili o'qituvchilari va talabalari o'rtasida samarali aloqalar o'rnatish, ta'limni yanada interaktiv va qiziqarli qilish imkoniyatlari ko'rsatilgan. Shuningdek, chet tilini o'qitishda internet resurslaridan qanday foydalanish mumkinligi ham ko'rsatiladi.

Kalit so'zlar: Chet tili o'qitish, internet resurslari, ta'lim texnologiyalari, onlayn platformalar, interaktiv o'qitish, masofaviy o'qitish, lingvistik resurslar, o'quvchilar bilan aloqalar.

Bugungi kunda chet tiliga va uni o'qitishga bo'lgan e'tibor kundan kunga rivojlanib bormoqda, shu jumladan internet resurslari va internet platformalari jadal suratlar bilan ta'lim jarayoniga tadbiiq etilmoqda. Chet tilini o'qitish jarayoni an'anaviy o'qitish uslublariga qaraganda ko'proq zamonaviy texnologiyalarni, shu jumladan internet resurslarini talab qiladi. Chet tili o'ziga xosligi (tabiiy til yo'qligi sababli talabalar uchun sun'iy til muhitini yaratish) tufayli turli xil texnik o'qitish vositalaridan eng moslashuvchan va keng foydalanishni nazarda tutadigan akademik fandır. Shu sababli, chet tilini o'rgatishda multimedia tomonidan ochilgan yangi imkoniyatlar keng ko'lamli ilovalarni topgan bo'lsa ajab emas. Bu yerda asosiy rol, albatta, multimedia tomonidan o'ynaydi. Lekin birinchi navbatda o'qituvchining o'zi tomonidan Microsoft Word dasturida tayyorlanishi mumkin bo'lgan oddiy multimedia hujjatlari va taqdimotlar (PowerPoint) dan darsda foydalanish haqida bir necha so'z aytmoqchiman. Ularni bajarish va ishlatish oson, lekin darsni faollashtirish va o'quvchilarga emotsional ta'sirini oshirishda ularning roli katta¹.

Word hujjatlarining afzalligi ularning nisbatan kichik hajmi va yaratilish qulayligidir. O'qituvchi ularni cheksiz xilma-xil variantlar bilan muayyan vaziyat, mavzu va guruh uchun ishlab chiqishi mumkin. Shu bilan birga, bunday hujjatlar multimediyaning afzalliklarini yo'qotmaydi: ular yorqin, rang-barang, talabalarga

---

¹. Ismoilova, M. Q. (2022). Turizmga oid leksikaning lingvomadaniy jihatlarida tarjimaning nazariy va amaliy masalalari. Scientific progress, 3(1), 166-173.

individual rejimda ishlash imkonini beradi va ish imkoniyatlarini kengaytiradi. Masalan, testning elektron versiyasi talabalarga ob'ektlarni hujjat ichida ko'chirish, ularni kerakli joylarda joylashtirish, o'chirish, topshiriq bo'yicha guruhlash, kerakli narsalarni kiritish va h.k. imkonini beradi.

Internet resurslari o'qituvchilar va talabalar uchun qulay sharoit yaratish va ta'lim sifatini oshirishda internetning roli katta. Internet resurslari o'quvchilarni tilni o'rganish jarayoniga yanada faol jalb qilish imkonini beradi. Til o'qitishda internet resurslarining va ularning o'rni beqiyosdir. Internet resurslari chet tilini o'qitishda quyidagi turlarni o'z ichiga oladi: Onlayn kurslar va video darslar shuningdek onlayn ta'limiy platformalar o'qitishning samaradorligini oshirish va darslarni interaktiv tarzda tashkil qilish uchun ham muhimdir. Online ta'limiy resurslar: onlayn darslar va video materiallar talabalar uchun qulay va samaraliligi bilan ta'lim samaradorligini oshirishadi.

Lingvistik resurslar: Tilni o'rganish uchun lug'atlar, grammatika va fonetikasi o'rganish uchun maxsus internet resurslari mavjud.

O'quv platformalari va forumlar: Talabalar bir-birlari bilan aloqada bo'lishi, o'z bilimlarini baham ko'rishi va o'zaro yordam berishi mumkin bo'lgan onlayn jamoalar mavjud.

Internet resurslari yordamida talabalar nafaqat nazariy bilimlarni organish, balki amaliy mashqlarni ham bajarishlari mumkin. Masalan, onlayn testlar, o'quv simulyatsiyalari va interaktiv dasturlar yordamida talabalar o'z bilimlarini sinab ko'rishlari mumkin. Shuningdek, videokonferensiyalar orqali til o'qituvchilari bilan doimiy aloqada bo'lish imkoniyati mavjud.

Talabalarni masofaviy o'qitish va chet tili o'qituvchilari uchun quyidagi imkoniyatlarni yaratadi:

Chet tili o'qitishda internet resurslari samarali qo'llanilishi uchun turli xil vositalar va manbalar mavjud. Internet o'qituvchilarga va o'quvchilarga chet tilini o'rganish jarayonini yanada qiziqarli va interaktiv qilish imkoniyatini beradi². Quyidagi samarali turlarni ko'rib chiqamiz:

Ta'lim portallari va platformalari

Duolingo: Interaktiv va o'yin asosida o'rganish tizimi. Chet tili o'rganishni osonlashtiradi va foydalanuvchilarga turli darajalarda darslar taqdim etadi.

Busuu: Til o'rganishga yordam beradigan ilova. O'quvchilarni tilni yozma va og'zaki tarzda o'rganishga undaydi. Shuningdek, ularni tarmoq orqali boshqa foydalanuvchilar bilan muloqot qilish imkoniyati mavjud.

Babbel: O'qitishda tuzilgan darslar va mashqlar yordamida chet tilini o'rganishni

² Kennedy, C. Innovation in language teaching and learning. Evaluation of the management of change in ELT projects. Applied Linguistics, // 1988. 39– 42.p

aniq, samarali qilish imkonini beradi.

YouTube kanallari YouTube'da chet tilini o'rgatish uchun turli xil kanallar mavjud.

Masalan: EnglishClass101 (Ingliz tili o'qituvchilari uchun): Til o'rganishning interaktiv va vizual usuli. Langfocus: Chet tillarining grammatikasi, lug'ati va madaniyatiga oid videolar. FluentU: Hozirgi zamon videolaridan foydalanib til o'rganish.

Podkastlar: The fluent show: Til o'rganish haqida podcast. Chet tillari haqida qiziqarli va foydali suhbatlar mavjud. Coffee Break Languages: Bu podkastda turli tillar haqida qisqa darslar taqdim etiladi, bu esa o'qitish va o'rganish jarayonini osonlashtiradi.

Onlayn kurslar va darslar: Coursera: Dunyo bo'ylab universitetlar tomonidan taqdim etilgan kurslar, shu jumladan chet tilini o'rganish bo'yicha darslar.

O'yinlar va ilovalar: Memrise: Lug'at va frazalarni o'rganish uchun qiziqarli o'yinlar yordamida til o'rganishni taklif qiladi. Quizlet: So'zlar va frazalarga oid testlar, kartochkalar yaratish va o'rganish imkoniyatlarini taqdim etadi. Anki: Foydalanuvchilar o'zlari uchun kartochkalar yaratib, tilni mustahkamlash imkonini beradi.

Muloqot va tilni amaliyotda qo'llash: HelloTalk: Dunyo bo'ylab tilni o'rganayotgan odamlar bilan muloqot qilish va tilni amalda qo'llash imkonini beradi. Tandem: Chet tilida muloqot qilish orqali o'rganishni rivojlantirish imkoniyatini yaratadi. Til o'rganish jarayoniga oid turli bloglar va maqolalar. Masalan:

Internet resurslarining samarali ishlatilishi chet tili o'rganish jarayonini sezilarli darajada yaxshilaydi. Bunda interaktivlik, gamifikatsiya va turli xil multimedialar orqali o'qish qiziqarli bo'lib, o'quvchilarning tilni tezroq o'zlashtirishiga yordam beradi.

Pandemiya davrida masofaviy ta'limning ahamiyati yanada ortdi. Internet resurslari chet tili o'qitish jarayonida masofaviy ta'limning samarali bo'lishini ta'minlaydi. Onlayn darslar, interaktiv platformalar va virtual sinflar talabalar uchun yangi imkoniyatlar yaratadi.

Xulosa qilib aytganda, chet tilini o'qitishda internet resurslari katta ahamiyatga ega bo'lib, o'quvchilarga til o'rganish jarayonini osonlashtiradi va interaktiv imkoniyatlarni taqdim etadi. Onlayn kurslar, lingvistik resurslar, video darslar va masofaviy o'qitishning afzalliklari ta'lim sifatini oshirishga yordam beradi. Internetning imkoniyatlaridan to'liq foydalanish o'qituvchilar va talabalar o'rtasida samarali aloqalar o'rnatishga, tilni o'rganish jarayonini qiziqarli va foydali qilishga yordam beradi. Ushbu maqola chet tili o'qitishda internet resurslarining ahamiyatini tushunishga yordam beradi va o'qituvchilarga zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan to'liq foydalanish imkoniyatlarini yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Ismoilova, M. Q. (2022). Turizmga oid leksikaning lingvomadaniy jihatlarida tarjimaning nazariy va amaliy masalalari. *Scientific progress*, 3(1), 166-173.
2. Kennedy, C. Innovation in language teaching and learning. Evaluation of the management of change in ELT projects. *Applied Linguistics*, // 1988. 39– 42.p
3. Mamlakat, I., Bekzod, N. (2022, February). Xorijiy tillarni o'rganishda motivatsiyaning roli. In international conference on learning and teaching (Vol. 1, No. 1).
4. Markee, N. (1997). *Managing curricular innovation*. Cambridge, England: Cambridge University Press. 145-p
5. Murray, D. E. (Ed.). (2008). *Planning change, changing plans: Innovations in second language teaching*. Ann Arbor: University of Michigan Press.